

KUJA2:

Kuntien ja maakuntien jatkuvuudenhallinta -projekti

Aki Pihlaja
Projektipäällikkö
Yleisesittely

KUJA2-projekti pähkinäkuoressa

- ”Omistaja”: Suomen Kuntaliitto ry
- Rahoittaja: Huoltovarmuuskeskus
- Ajankohta: 4/2017 - 3/2019
- Laaja poikkihallinnollinen ohjausryhmä ja projektiryhmä
- Projektipäällikkö: Aki Pihlaja
- Tarkoitus tiivistettynä:
 - 1) tukea kuntia ja tulevia maakuntia varautumisen sekä jatkuvuudenhallinnan kehittämisessä
 - 2) Edistää kuntien ja maakuntien sekä niiden keskeisten sidosryhmien yhteistoimintaa, varautumisen yhteensovittamista sekä yhteistä ymmärrystä varautumiseen liittyen

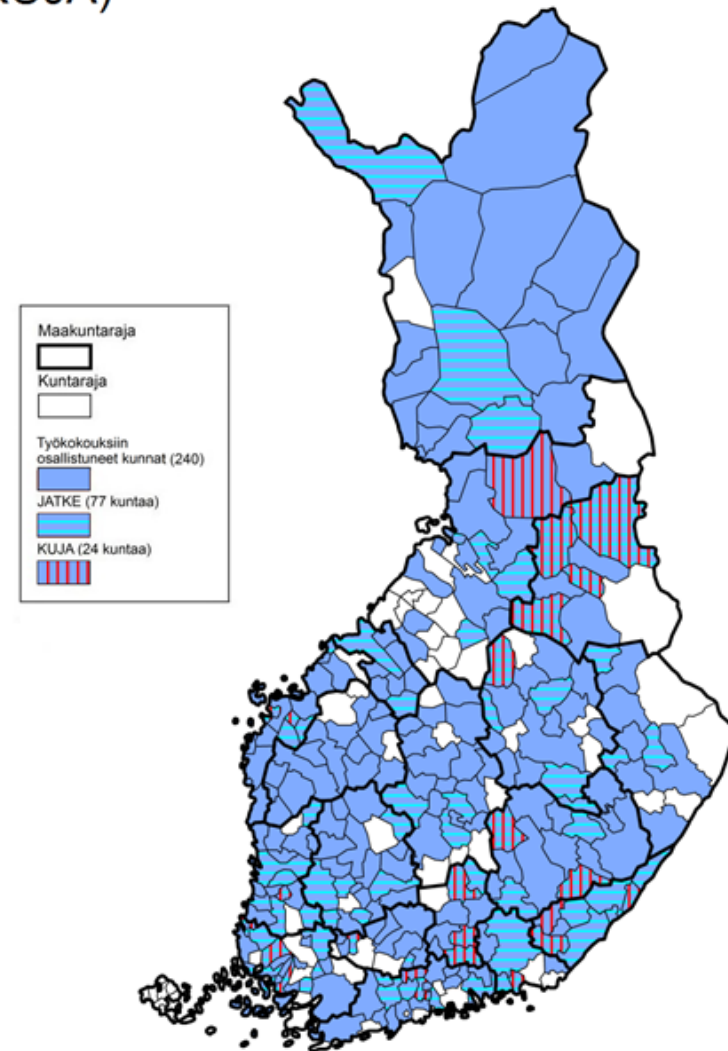
KUJA2-projektin taustoja

- Useilla mittareilla onnistunut kaksivuotinen Kuntien jatkuvuudenhallintaprojekti – KUJA (2014-16)
 - » Tavoitteena oli tukea ja kehittää kuntakonsernien kykyä varmistaa tehtäviensä hoitaminen ja palveluiden toimintavarmuus kaikissa tilanteissa.
 - » Varautuminen ja jatkuvuudenhallinta perustuvat kuntalain ja valmiuslain säädöksiin, joiden mukaan kunnan tehtävät on pyrittävä hoitamaan kaikissa olosuhteissa.
 - » Samalla tärkeä osa kunnan tahtotilaa ja kiinteä osa palveluiden laatua.

240 kuntaa yli 1500 henkilöä

- Hankkeessa luotiin kunnille sekä näihin liittyville kriittisille palvelu- ja toimintoketjuille **jatkuvuudenhallinnan kokonaiskonsepti**, sisältäen kunnille maksuttomat yhtenäiset toimintamallit ja työkalut, joita nämä voivat soveltaa tarpeidensa mukaisesti omassa toiminnassaan.
- Kuva: KUJA-projektiin ja sen työkokouksiin osallistuneet kunnat*

Kuntien jatkuvuudenhallintaprojekti (KUJA)

Aluerajat © MML 2016
Karttakuva © Kuntaliitto 13.9.2016/MS

KUJA-kokonaiskonsepti

Varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan kokonaiskonsepti

MODUULI 1 Jatkuvuudenhallinnan johtaminen	MODUULI 2 Toimintavarmuuden kehittäminen	MODUULI 3 Häiriö- ja kriisisuunnittelu	MODUULI 4 Häiriönhallinta ja kriisijohtaminen
Nykytilan arviointi ja vertailu verrokkeihin	Toimintavarmuuden periaatteet / prosessi	Suunnitelmat ja toimintamallit	Tilannekuva ja tilannetietoisuus
Johdon tahtotilan määrittäminen	Sisällyttäminen TTS-prosessiin	Johtamisen edellytykset	Reagointi ja hälyttäminen
Kehittämisen polun rakentaminen	Avaintoimintojen tunnistus, priorisointi	Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö	Kriisijohtamisen käynnistäminen
Perusteet, ohjeistus, vastuut	Uhkien ja riskien hallinta	Varautuminen poikkeusoloihin	Operatiivinen toiminta häiriötilanteessa
Organisointi, resursointi, osaaminen	Sopimuskumppanien huomioon ottaminen	Perehdyttäminen ja täytäntöönpano	Tiedottaminen ja kriisiviestintä
Seuranta ja ohjaus	Sopimuskumppanien arviointi	Koulutus ja harjoittelu	Toipuminen ja arviointi
Johdon rooli korostuu		Yhteistyö korostuu	

KUJA2-projektin taustoja

- Tarve mukautua nopeasti muuttuvaan toimintaympäristöön sekä tilannekuvan/-ymmärryksen parantaminen
 - » Mm. yhteiskunnalliset muutokset, demografinen kehitys, ulkoinen ja sisäinen turvallisuus, kyberulottuvuus, teknologinen kehitys, taloudellinen epävarmuus, verkostojen välttämättömyys jne.
- Kuntien muuttuva rooli ja tehtävät (erityisesti maakunta- ja soteuudistus)
- Uusi toimija ja toiminnan taso – maakunta
- Varautumisen yhteensovittaminen ”SM-maakunta-kunta”
- Maakunnallisten pelastuslaitosten rooli kuntien (ja maakuntien) varautumisen tukemisessa
- Kuntien rajalliset resurssit (erityisesti pienet kunnat)
- **Tahtotila: Kunta- ja maakuntapalveluiden laadun sekä toimintavarmuuden parantaminen, tavoitteiden saavuttamisen varmistaminen, sujuva yhteistoiminta**

KUJA2 - Kuntien ja maakuntien yhdyspinta varautumisessa

- Vaikka suuri osa kunnan tehtävistä siirtyykin maakunnille (mm. sote-, pelastus- ja ympäristöterveydenhuoltopalvelut), jää kunnalle edelleen varautumisen kannalta merkittäviä tehtäviä. Kunta vastaa jatkossakin mm.
 - » perusinfrastruktuurin tuottamisesta ja ylläpitämisestä
 - » Kaavoituksesta ja alueiden kehittämisestä
 - » työllisyydestä ja alueen elinvoiman edistämisestä
 - » varhaiskasvatuksesta ja koulutuksesta
 - » hyvinvoinnin edistämisestä
- Kuntien ja maakunnan yhteiset perusteet ja toimintamallit helpottavat yhteistoimintaa sekä varautumisessa että häiriötilanteiden hallinnassa.

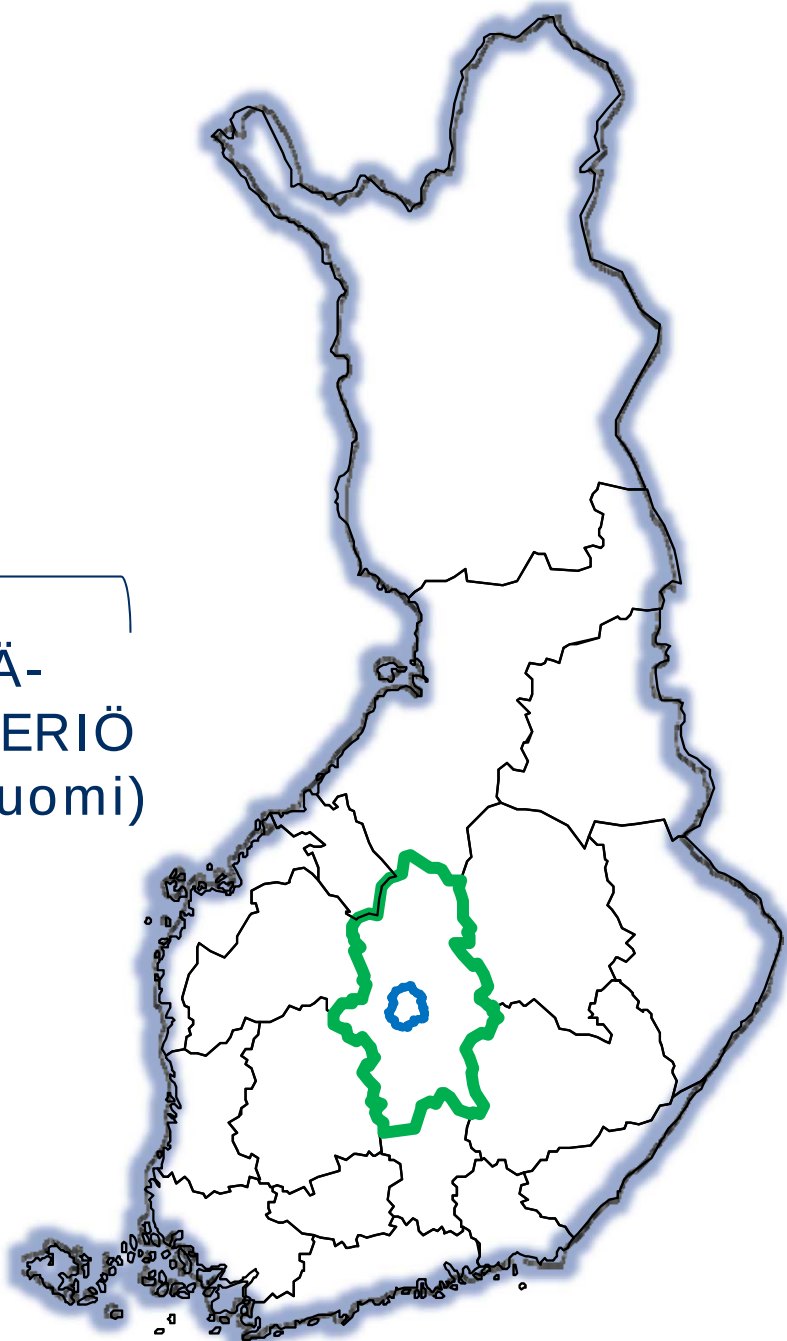
Alueellisen yhteensovittamisen yhdyspinnat

Yhteensovittavat toimijat

KUNTA
(kunnan
alue)

MAAKUNTA
(maakunnan
alue)

SISÄ-
MINISTERIÖ
(koko Suomi)

Alueellisen yhteensovittamisen yhdyspinnat - esimerkkejä

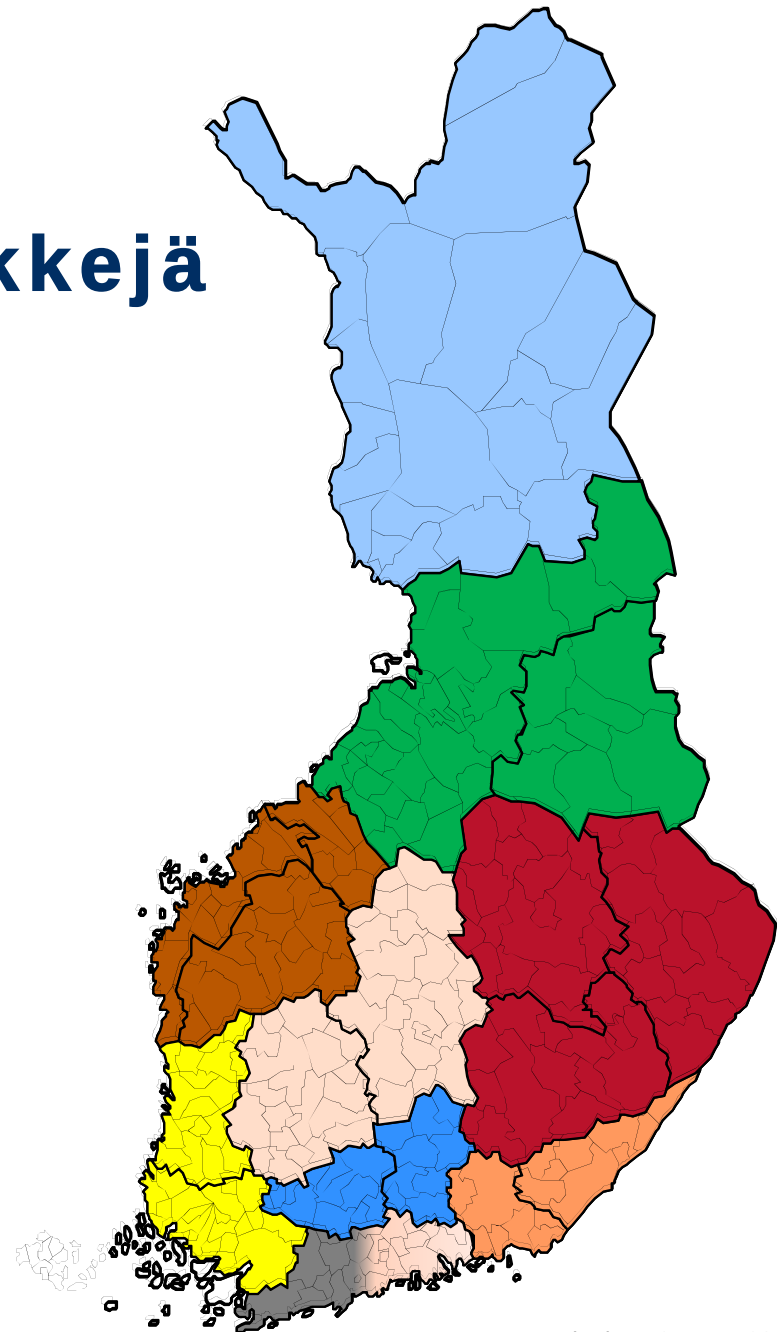
Kunnat 311 kpl

Maakunnat 18 kpl

Sote-yhteistyöalueet 5kpl
ja

ELVAR-toimikunnat 5 kpl

Poliisilaitokset 10 kpl

Maakunnalla on häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisessa kolme roolia

1. Jokainen maakunnan toimiala, kuten sosiaali- ja terveystoimi, ympäristöterveydenhuolto ja pelastustoimi, vastaa omasta varautumisestaan
2. Maakunta sovittaa yhteen toimialojensa varautumisen maakuntakonsernin sisällä.
3. Maakunta huolehtii alueella toimivien viranomaisten, kuntien, elinkeinoelämän ja järjestöjen yhteiseen varautumiseen liittyvistä tehtävistä (*= alueellinen yhteinen varautuminen*).

Alueelliseen yhteiseen varautumiseen kuuluu erilaisia tehtäviä

(Maakuntalakiehdotus 142 §)

*Yhteensovittamiselle on
luotava rakenteet*

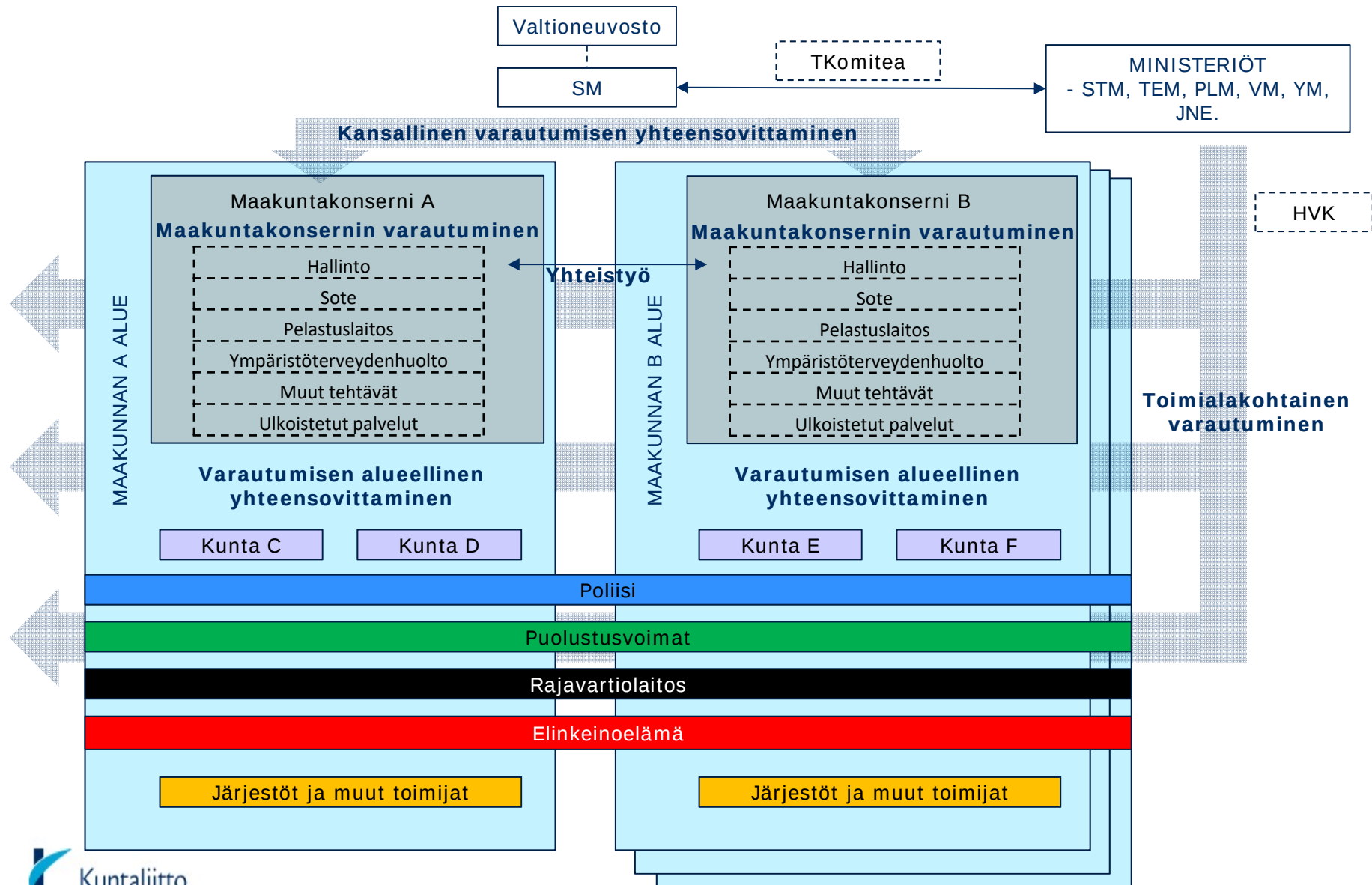
*Alueelliset riskit pitää
arvioida*

*Turvallisuustilannetta
seurataan ja arvioidaan
ennakoivasti*

*Suunnitellaan varautumista
yhdessä*

Harjoitellaan yhdessä

Varautumisen yhteensovittamisen rakenteet

Esimerkki maakunnallisen yhteensovittamisen rakenteista

Miten toimia yhteistyössä vaativassa häiriötilanteessa, jos

- ei ole yhteistä toimintaympäristön turvallisuusmuutosten seurantaa, joka käynnistää kaikkien osapuolten yhteistoiminnan riittävän ajoissa?
- työvälineet poikkeavat täysin toisistaan?
- ei ole yhteistä tapaa toimia, eivätkä tekemisen tavat ole yhteensovittavissa?
- ei ole harjoiteltu yhdessä?
- ei arvioida ja kehitetä määrätietoisesti yhteistyötä?
- ei tunneta luottamusta?

Onnistunut yhteistyö ei edellytä ”koordinaatiota” tai ”ohjausta”, mutta yhteensovittamista kylläkin - eli useista asioista sopimista ja tietoisena pitämistä.

Kunnat ja maakunnat – SOTE

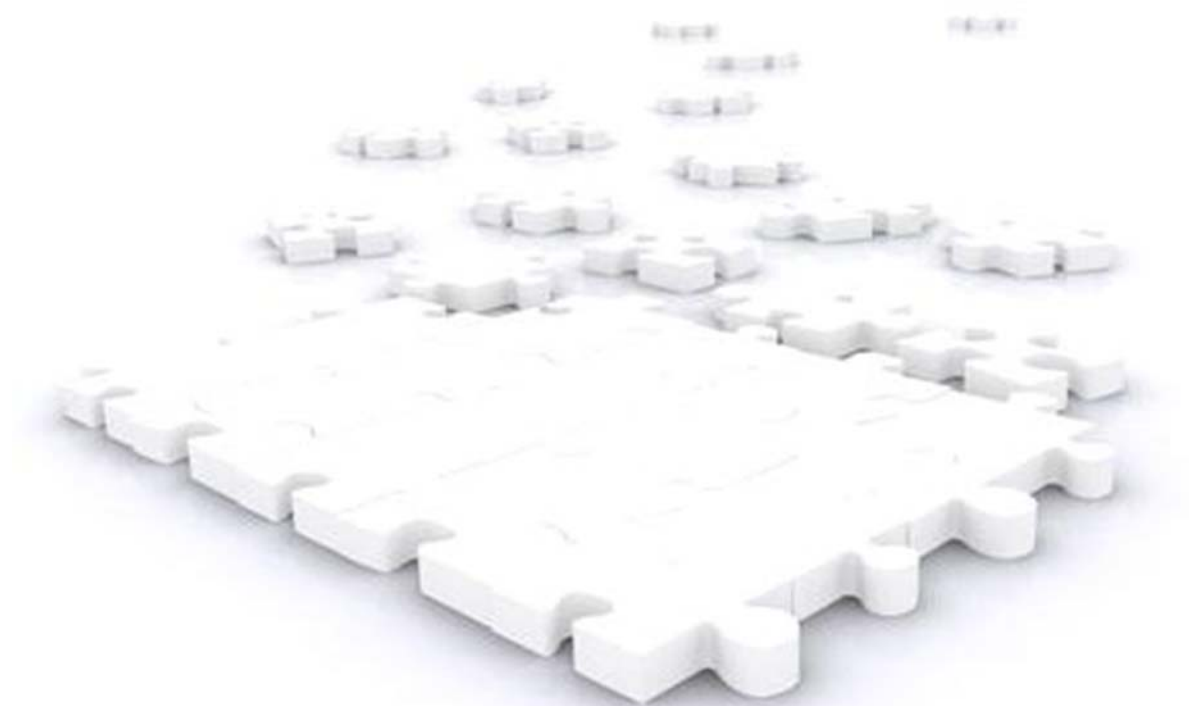
- Kuntaliiton ja STM:n Valmius ja jatkuvuudenhallinta sote-rakenteissa -projekti käynnistynyt 13.3.2017
- Kunnille ja maakunnille sote-sektori on keskeinen toimija jatkuvuudenhallinnan onnistumisen kannalta
- Projektien puitteissa tehtävän yhteistyön tavoitteena on ennen kaikkea yhteisen ymmärryksen vahvistaminen
- Lisäksi mahdollisuus yhteisten toimintamallien ja työvälineiden käyttöön maakuntien, kuntien sekä sosiaali- ja terveystoimen varautumisen rakenteiden piirissä.
- Kunnilla ja sote-sektorilla jatkossakin merkittäviä yhdyspintoja, mm.
 - Kiinteistöt, ml. tietoliikenneinfra
 - Koulutus ja varhaiskasvatus
 - Evakuointi
 - Häiriötilannejohtaminen
 - Häiriötilanteista toipuminen

KUJA2 - Projektin tavoitteet

1. KUJA-konseptin työvälineiden ja käytön kehittäminen
2. Yhteisten menettelytapojen kehittäminen maakunnalliseen varautumiseen
3. Maakunnallisten yhteistoimintaryhmien tukeminen
4. Kuntien ja maakuntien varautumisverkoston toiminnan käynnistäminen
5. Maakunnallisen varautumisen yhteensovittaminen Elvar-toimikuntien kanssa
6. Esiselvitys tarpeista liittyen maakunnallisen varautumisen yhteiseen tietojärjestelmään
7. Materiaalipakettien tuottaminen alueellisen varautumisen tueksi sekä teemakokousten tukeminen
8. Suosituksen laatiminen satamien kokonaisvarautumisesta ja varautumisen omistajaohjauksesta

Lopuksi

- KUJA2 ei ohjaa, vaan tukee kuntia ja maakuntia varautumisen kokonaisuudessa
- Osassa, erityisesti suurimmissa kunnissa ja osassa maakunnista on kehitetty varautumista ja jatkuvuudenhallintaa tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti.
- Kunnat, maakunnat sekä muut toimijat päättävät viime kädessä itse, miten yhteistoiminta järjestetään ja mitä projektin tuotoksia ja teemoja ne hyödyntävät omassa toiminnassaan.
- KUJA2-projektin tuotokset ovat myös muiden toimijoiden hyödynnettävissä edistään kokonaisturvallisuuskonseptin mukaista toimintaa.

Kiitän mielenkiinnosta, kommentteja?

Aki Pihlaja
projektipäällikkö, KUJA2
aki.pihlaja@kuntaliitto.fi
www.kuntaliitto.fi/kuja
Puh. 09 771 2028